

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Csongrád, Károlyi-köz 3. sz. hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

KIADÓHIVATAL:

Csongrád, Károlyi-köz 3. sz. hová az előfizetések, hirdetések intézendők.

Felelős szerkesztő: **id. SZILBER JÁNOS.**

Társzerkesztő: **RÁSONYI PAPP MIKLÓS.**

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 8 korona. Fél évre 4 korona. Negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket jutányos árákér vesz fel a kiadóhivatal.

Társadalmi korlátok.

A világ rendjét vizsgálva, tán a legfurcsábbnak tarthatjuk, miképp némely ember legnagyobb érdeme, hogy ezt a világot becses megjelenésével megtisztelte.

Ezért az érdemért aztán busásan szedi a jutalmat. Az első hely mindenütt őt illeti; bárha nem dolgozik, ellenkezőleg, lopja az Uristen napját, főleg pedig az éjjelét, azért mégis csak ő a leghivatottabb erkölcsbíró, mert — született. Ez az egy tény elegendő jogczim arra, hogy egész életét áthenyélhessen, — fáradozás nélkül tetszése szerint élvezhessen s a jogok talából a legnagyobb kanállal merithessen. Van vagyona, tekintélye és embertársai körül még a legönérzetesebbek is meghajolnak előtte.

Némi önnemtagadásunkba kerül, hogy itt ki ne színezzük azt az ellentétet, mely a „született ur” és a törekvő, becsületes, szorgalmas ember élete közt oly kirívóan mutatkozik. Ám, ez nem lévén czélja cikkünknek, ezuttal csak konstatálni akarjuk, mily különféle az emberek életküzdeme: egyik sima uton teher nélkül sétál, a másik terhek

sulya alatt görnyed és csak kinnal-bajjal haladhat göröngyös sikátorokon.

De mégis, mégis van e különbségben valami, a mi az alsóbb rangukat kiengeszteli sorsukkal. A munka öröme s a munka után jól teljesített kötelesség tudata gyönyörködteti a lelket és meggyőzi őket arról, hogy nem élnek hiába. Ott a sivár tunyaság elsenyveszti, eltompítja és vásottá teszi a kedélyt, emitt a munka buzgalma, a törekvés becsületessége mindig új és friss tápot nyújt az alkotni vágyásnak. De ezenkívül még az a kecségetés is emeli a lelket, hogy munka révén a megérdemelt jutalomhoz jutunk, mely jutalom nemcsak a munka díjazásából, hanem a társadalmi állás emelkedéséből áll.

Ám a társadalmi előrehaladásnak határt szab a társadalmi előélet. A legutóbbi évtizedek ugyan sok társadalmi korlátokat döntöttek le, de nem mindegyiket. Vannak még mindig rangok és állások, melyekhez közönséges halandók nem juthatnak. Utjokat állják a kasztrendszer maradványai, melyek a különféle rangok minden külső érintkezése daczára tényleg mégis elkülönítik egymástól a társadalmi osztályokat. És se munka, se törekvés, se

tudomány, se semminemű egyéni kiválóság nem teheti jóvá azt a hibát, melyet születésünk eltevesztésével elkövettünk.

Ha majd nemcsak a politika himes mezején fogunk találkozni az arisztokráciával és nemcsak szerelmes szivekkel fognak közeledni egymáshoz a különféle társadalmi rétegek, hanem a tudomány, a kereskedelem és az ipar, szóval az emberi munkálkodás minden terén vállvetett igyekvéssel fognak együttműködni, remélhetjük, hogy társadalmi életünk meg fog edzeni s a nemzetet jóléthez, boldogsághoz vezérelni.

A szüret.

A nyári hónapok meghozták a rossz termésüket. A termények egymásik fajtáját már jó régen behozták, ki is csépellék, meg is rostálták, talán kenyérformájában napról-napra eszünk is belőle. A gyümölcs is amit télire nem hagytunk, a bendönkbe került már. A dinnye, a nyárutónak ez a hűsítő mannája, még itt van közöttün, de már túléretten és a beállott hűvőség folytán nem nagyon kívánatosan. A szőlő most az idénygyümölcs, az

A TISZAVIDÉK EREDETI TÁRSZÁJA.

Bánfi Dénes leánya.

Aranyhímzésű vállra vetett selyem lebentyükben; császárok országát érő ajándékaival járultak a követek a ragyogó trónushoz, a gyerekkirályunk, III. Istvánnak felséges színe elébe.

A sok drága ajándék szinte elkápráztatta a királyt környező magyar nagyuraknak egyszerűséghez szokott szeméit. Ilyen csillogást, ragyogást, álmukban sem láttak.

A görög urak hozzá lehettek az ilyesméhez szokva, olyan nyugodtan rakták a sok kincset a király lábai elé, mintha valamennyi hitvány kavics darab lett volna. Felsem villant láttára a szemük.

De mégis... mikor annak a hosszú, fehérszakálú öregnek az intésére, ki az imént érthetetlen nyelven üdvözlé a királyt és tanácsát, előlépett hátulról a legfiatalabbik, kit társai Andronik néven szólítottak, nem is csillogtak, de valósággal villámlottak a nagy, fekete szeméi, miközben a sok drágaságot a trónus számolyához rakta. Ezt sem a kövek, a gyöngyök ragyogása okozta, hanem az a mindennél tündöklőbb két türkiz, mely Bánffy Dénes uramnak, Tomizóba késő unokájának, a derék, nagy vitéznek, híres hadvezérnek, a király legbőlcsebb tanácsosának háta mögül szórta feléje a tüzes szikrákat.

Egyetlenegy lányának a világszép Katának szemében égett lobogó lánggal az a két türkiz és a sugarai majd felperzseltek annak a délczag görög vitéznek a szívére. — Nem volt ilyen kincs széles-e világon. Feltette is az apja, azért hozta ide is magával. Bár ne hozta volna! Mem jutott volna köves Szerémország idegen kezére.

A tisztességtétel után nagy vendégséget csaptak a követek kedvéért. Ki akartak tenni a magyar urak is magukért. Hadd lássa a vendég! De meg is érdemli ez a nap, mely véget vet a hosszú háboruságnak. Visszik Béla királyfit Konstantinápolyba nagy tisztességre: görög császár leánya s koronája várja.

Vitézek maguk hordták ezüst tálakon az ételt, tündérhajadonok aranykupákban a tüzes bort. nem volt hiányosság dalban, muzsikában. A lakoma után ősi szokás szerint tánczra perdülének a vidám daliák és a gyönyörűséges szüzek. Bánffy Dénes Katája is ott rakja a tánczot. Mily hamarosan eltanulja tőle Andronik, a görög vitéz azt a vért forraló, részegítő magyar tánczot! Nem értik egymás szavát, mégis megérteneik mindent. Van, a mi szebben tud beszélni a legzengőbb nyelvnél. — Bár sohase lenne vége követésünknek! — gondolja az egyik s megérti a másik. De hát hiába a sóhajtás, hiába a szemek vágyó sóvárgása az a hosszú, fehérszakálú egyszer csak azt mondja:

Tiszteljük a királyt és nemes tanácsát köszönjük a szives látást, most már indulhatnánk, vár már odahaza nagyurunk, a császár s várja vőlegényét az aranyhaju császárlány.

Bánat;os lett erre Androniknak arcza, hirtelen felhő szállt mind a két szemére. ... Még a messzeségből is egyre vissza-fordult, oly nehéz volt itt hagynia Bánffy Dénes lányát világszép Katáját.

Bánffy Dénes is észrevette a dolgot s nem harag udott érte. Idegenbe viszik ugyan majd a lányát, de ha jó egy magyar királyfának a görög kisasszony, mért ne lenne jó az ő lányának egy görög levente? Testvérré lett máttól ugys a két nemzet és ha már az öreg Comnen Mánuel nem bírja tartani a kormányzás gyepöljét, egygyé lesz ugys a két ország. Árpád vére lesz úr mind a kettő fölött.

Még akkor nem tudta, — ki tudhatta volna? — hogy ravaszság a császár fényes követsége, hazugság a szent ígérete. Bizony csak arra kellett a magyar királyfi a cselvető császárnak, hogy ürügye legyen az ország-rablásra Habent hadával, azt felelheti majd, hogy csak veje örökségeért jön...

Nagy volt a felháborodás, mikor hire jött, hogy ott garázdálkodnak osapatai szirtes Dalmátországban, de még nagyobb a keserűség, bánat Bánffy Kata szívében, mert most már hiába álmodozik a szép, ifjú, görög követről, nem jöhet az érte többé.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól, mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál** ugymint **idült bronchitis, szamarhurut** és különösen **lábbadozók-nál influenza után** ajánlatuk. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ér kapható. — Figyeljük, hogy minden üveg alantli czéggel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár BASEL (Svájcz.)

édes nevű bogycs, mely szerényen rejtőzködött nagy levelei mögé a törpe venyigén. Most előkerült egyik része az asztalra, a másik része, a nagyobbik bevándorol a pinczék előtt levő borsajtóba. Oda kerül a nagykadakba, hogy ottan kitapossák a velejét s aztán sokféle szűrés, erjesztés és tisztogatás után asztalunkra kerüljön a „hegy leve.”

A sors néhány esztendővel ezelőtt haragjában, ezt a világhírű terményünket egy alig észrevehető kis bogárnak alakjában veszélybe sodorta. Azt hittük, vége a magyar bornak, mert csakugyan olyan pusztításokat végzett a filoxera, hogy a saját borszükségletünket is idegenből, Olaszhonból kellett beszereznünk.

Hogy gazdasági életünknek milyen fontos tényezője a bortermelés, arra nézve olvasóinkat felesleges kioktatni, hiszen bárki is tudhatja, hogy a gabona mellett ez képezte fő kiviteli cikkét az országnak, hogy az ezért befolyt pénzen tudunk csak valamelyes ipart teremteni itthon, a mely csekély mértékben bár, de mégis hozzájárult sok egzisztenciának a kenyeret adásához. Egy évtizednél tovább sanyaltunk meg a természet csapását, de hála a Gondviselésnek és hála népünknek a szőlőtökéhez való meleg és odaadó ragaszkodásnak, mégis ott vagyunk, hogy most évről-évre megújulhatnak a régi idők kedélyes és vigszüretei, amelyek hagyományos vigassággal töltik el a hegyek szőlő termődereit.

A világhírű Hegyalja megint csak ontja nedűjét. Aszuberáért a világ minden tájkáról igyekeznek a vevők, hogy elárasszák vele a legmagasabb méltóságok ünnepi asztalait. Ez a nedv szerte viszi széles-e világba a magyar föld áldott voltának hírét. Tudja meg a külföld, hogy Árpád népe boldog hazában él, melynek van még ezenkívül sok ki nem aknázott kincse, miket azonban ennek a földnek lakói csak akkor aknázhatják ki, ha megfelelő esz-

Pedig mégis eljött, verje meg az Isten!
Bánffy Dénes csak nézte, nézte, mind hervad a lánya, hogy váhik viruló rózsából lefehérlémmé. És iszonyu indulat vette meg a lelkét. Ki szeretett volna irtani a föld színeről minden görögöt. Maga kérte a kis királyt, hogy hadd menjen ő a Szerémségbe, majd visszaveszi ő a hitehagyottaktól ezt a tartományt, a mit jó szántukból adtak Belával. Többet ér a földé ugyanis, mint Dalmáciáé. Hajtott szavára a király s a haragos nagy ur olyan halmot rakatott Gubrás és Brunus vezérek katonáiból, hogy hegynek is beillett. Dühöngött a császár, a mint hírét vette és bosszuért lángolt. Szótte a sok törvet, de egyik sem tetszett. Vezérei meg éppen a békét javallották. Majd megette a méreg. Dühösen csapott öklével a tanács asztalára:

— Hát gyáva kutyák vagytok mindnyájan? ti, birodalmam híres bölcsői!

Mélységes csend támadt, mikor előlépett a legfiatalabbik vezér. Sápadt volt a képe, becssett a szeme, vagy sokat sirt, vagy keveset aludt.

Felséges császárom! hallgasd meg tanácsom! Cselt az ellenségnek! Elek vezért indítsd utnak egyik sereggeddel a szerémi határra, a másikkal meg ereszsz engem nagy titokban a hegyeken túlra! A mit ott veszítesz, százszorosan visszaszerzem itt neked olyan drágakő lesz kincses Erdélyország koronájában, minő nincs több benne.

(Folytatása következik.)

közök is állnak rendelkezésünkre. Ezen eszközök közül pedig elsősorban áll magyar népünknek önbecsülése. Tudnia kell a magyarnak, hogy nemcsak a földjében van még sok, az emberiség javára váltható terméke, hanem magában a magyar jellemben is van annyi megbecsülhetetlen vonás, mely felszínre kerülhet, ha kellő utmutatás, kellő erély és kellő ész vezetése alá jut. Nem kellene pusztulnia, vesznie ennek a népnek, nem kellene évről-évre mind nagyobb számban Amerika felé vándorolnia, ha megvolna az országban az az ipar, mely foglalkoztathatná őket, mely kenyeret adna nekik.

Am ne térjünk ki olyan területekre, mik nem a jelen cikk keretébe tartoznak. Szóljunk még egynéhány szót a borbehozatalról, erről az országos csapásról, mely tetemes pénzünket, a ve-rejtékekkel megkeresett munkaértékünket viszi kifelé ebből a hazából. Adjunk hálát a Mindenhatónak, hogy ez idén jó szüretünk lesz, a mi még nem egyensúlyozza ugyan a másoldalból történt mezőgazdasági verességeket, de legalább enyhít valamit az országos nagy csapáson. Gondülő jó borocska mellett pedig könnyebb lesz elfeledni majd ennek az esztendőnek sok mindenféle buját-baját.

A bor behozatal ellen azért is kell állást foglalnunk, mert ezzel sokféle hamisított bor kerül az országba, a mi azután azért is veszedelmes, mert ezen a példán okulva, sok magyar kereskedő is hasonló módon gyarapítja majd üzleti tőkét.

UJDONSÁGOK.

— **Kossuth szobor Orosházán.** E hó 18-án vasárnap folyt le Orosházán Kossuth Lajos szobrának leleplezése, fényes ünnepségek között, vármegye, valamint a szomszédos vármegyék és magyar alföldi városok részvételével. Az ünnepségre Kossuth Ferencz kíséretében Justh Gyula, Kecskeméthy Ferencz és Endrey Gyula dr. képviselők is leutaztak. Az ünnepet istentisztelet előzte még az ág. evang. templomban, ahol az ünnepi beszédet Kovács Andor lelkész mondta. Az isteni tisztelet végeztével a piac térré vonultak, a hol már több ezer főre menő lelkes és ünneplő polgárság vette körül Kossuth Lajos ércszobrát, a mely szobor Kossuth Lajost mint szónokot ábrázolja. A helybeli dalárda hazafias éneke után dr. Bikády Antal a szobor-bizottság elnöke lelkes és általános tetszéssel fogadott beszéd kíséretében nyitotta meg az ünnepélyt, ennek végeztével pedig Veress József a kerület országgyűlési képviselője mondott beszédet, melyben kiemelte Kossuth nemzet alkotó erejét és csodásan viselt élő martíromságának az utókorra annyira nemesítő hatását és jelentőségét. Az ünneplő közönség kívánságának engedve, Kossuth Ferencz is tartott rövid, de költői gondolatokban gazdag és nagy lelkesedést keltő beszédet. Az ünnepség hazafias dalok éneklésével végződött. A polgári kör helyiségében 600 terítékű bankett volt, a melyen számos pohárköszöntő hangzott el.

— **Nyilvános nyugtázás.** Az Ács-Körmives Ifjuság által az elmúlt vasárnap a Polgári Körben tartott szüreti mulatságon a következők voltak szívesek felülfizetni: Kaszaniczky István ur 6 kor., Porubszky József ur 2 kor., Függetlenségi és 48-as Nép-kör 2 kor., Deák István és Szilber János urak 60-60 fillért, Kállay Veronka k. a. 20 fillért. Fogadják a nemesszívű adakozók ez uton az Ács-Körmives segédek szakegylete köszönetét.

— **Mozgó képek.** Csinos külsejű sátor építettek főterünkön a hét folyamán, melyben elegáns berendezkedés foglal helyet. A fejlett technika legújabb vívmánya, nem vetített képek, hanem mozgó képek gyönyörködteti itt a szemlélőt. Az életnagyságu mozgó képek változatos sorozata, minden este 8 órai kezdettel kerül bemutatásra. Az érdekes látványosságot ajánljuk a megtekintésre.

— **Szüreti bálak.** Az esős, locs-pocs idő daczára nagyszámu közönség jelenlétében tartatott az elmúlt vasárnap a Polgári Körben az ács-körmives ifjuság szüreti mulatsága. Jelenvoltak leányok: Vincze Mariska, Koner Luczika, Gyovai Viczuka, Papesik Juliska, Pitrik Emmuska, Kókai Mariska, Szalinka Rózika, Kollát Johanka, Lovas Veronka, László Mariska, Szabó Etelka, Fekete Modol, Mészáros Modol, Mészáros Veronka, Pitrik Juliska, Pitrik Erzsike, Kállai Veronka, Boda Ilonka, Forgó Juliska, Sági Rózsika, Komáromi Emmuska, Kókai Viczuska, Borbás Erzsike, Surányi Annuska, Gyergyádes Zsófia, Király Margitka, Szalkai Annuska, Pap Etelka, Kádár Ágneska, Domokos Luczika, Forgó Mariska, Forgó Juliska, Mészáros Ilonka, Farkas Erzsike, Balog Erzsébet stb. — Ugyancsak az elmúlt vasárnap tartatott szüreti mulatság a központ szállodában, mely kellemes idő esetén a városi népkert színi arénájában lett volna megtartva. Ezen a mulatságon már észlelhető volt a kedvezőtlen idő, mivel kevesen voltak: de azok igazán jól mulattak s kedves emlékekkel távoztak a jó izléssel diszített tánczshelyről.

— **A szivarkák új csomagolása.** A m. kir. dohányjövődéki központi igazgatóság a közönség egészségének megóvása céljából, de megkényelmi és üzeme-gyszerűsítési szempontból is elhatározta, hogy a cigarettákat az eddigi ötvenes csomagolás helyett 5 darabot tartalmazó csomagokban hozza forgalomba. Első sorban a szultán szivarkával tesznek kísérletet s ez így csomagolva ez év október vagy november havában kerül piacra. Valószínű, hogy később a szivarokat is hasonlóan csomagolják.

— **Talált gyűrű.** Balkányi Lajos gyógyszerész egy arany gyűrűt talált, melyet tulajdonosa — igazolás mellett — bármikor átvehet főtéri lakásán.

— **Balra hajts.** Sok szerencsétlenségnek volt már okozója, hogy a kocsikkal járók nem veszik figyelembe a figyelmeztető táblákat s nem hajtának fogataikkal mindig az ut baloldalán. Most újabb figyelmeztető táblákat fog felállíttatni az előljáróság a kocsikutak mentén s a szabály ellen vétők — kik nem az ut baloldalán hajtának fogataikkal — meg fognak bírságotlanni.

— **Tűz.** Nagy csendben folyt le f. hó 23-án d. u. 5 órakor egy háztűz. A toronyór tűzörségi telefonja felmondta a szolgálatot s így lekiáltott a tűzoltóknak, hogy a Bökényben tűz van; jelezni azonban nem jelzett a vészharang. Így csupán a szomszédok tudnak a 23-iki tüzesetről, mely alkalommal Lukács György háza égett porig. A kis, rozoga épület valószínűleg a kéménytől fogott tüzet, mely elhamvasztotta nádfedélzetét.

— **Betörés.** Betöréses lopást követtek el ismeretlen tettesek f. hó 19-én éjjel Sós István tanyai lakásán. A tolvajok feltörték a kamra ajtaját, honnét zsirt, lisztet stb. élelmiszert magokkal vittek.

— **Szövetkezeti mozgalom Kecskeméten.** Kecskeméten az ipartestület kebeléből mozgalom indult Czegléd, Nagykőrös és Kiskunfélegyháza városok bevonásával, hogy Kecskeméten egy központi bõrpar-áru-csarnokot létesítsenek szövetkezeti alapon. A szövetkezet nemsokára megalakul.

— **Nem hiteleznek a cipészek.** Egyelőre csak a szegediek mondták ki ezt a nagy jelentőségű elvet. Erre pedig az indította őket, hogy nehéz viszonyok mellett é.ve, kellemetlen helyzetbe hozák őket az adósok, kik, tudjuk, hogy nem igen szeretnek fizetni. A cipészek így pénzhez nem jutván, szintén a drágább hitel útján voltak kénytelenek beszerezni szükségleteiket a bõrkereskedõknél. De az is sarkalta őket e határozat kimondásával, hogy igen sok megrendelõnél rajtaszítottak, kiknél pénzüket egyáltalán nem bírták behajtani.

— **Helységnevek változtatása.** A budapest-czegléd-szegedi vasútvonalon fekvő Kis-Kun-Dorozsma állomásnak nevét „Kiskun-dorozsma“-ra, Szatymaz és Kis-Kun-Dorozsma állomások között levő János-Szállás megálló hely neve „Jánosszállás“-ra lett megváltoztatva. Ezen vasuti állomási névváltoztatások f. évi október hó 1-én lépnek életbe.

— **A Brázay-féle sósorszesz** negyven év alatt meghódította egész Európát s karesu palackjait épp úgy ismerik a Dalmát partokon, mint Szentpétervárt, London palotáiban és tul az óceánon.

— **Pótvásár.** Az utóbb tartott országos vásár alkalmával eltiltatott a hasított körmű állatok felhajtása, miért is f. hó 24-ére pótvásár engedélyezését kérelmezte az előjáróság. Az engedélyezett pótvásár 24-én meg is tartatott, mely alkalommal 112 drb. sertés, 86 drb. juh és 67 drb. szarvasmarha került eladásra. Az összes hasított körmű állatok olcsó árakon cseréltek gazdát, a drága takarmány áraknak tulajdonítható.

— **Katonai szemlék.** A honvédségi tartalékosok szemléje Csanytelek és Tömörkény községek tartalékosai és a községekben tartózkodó idegen illetőségű tartalékosok részére október hó 8-án Csanytelek község közházánál; Csongrád tartalékosai és az itt tartózkodó idegen illetőségű honvéd tartalékosok szemléje október hó 10 és 11-ik napjain fognak Csongrád község közházánál megtartatni. Az utószemle pedig december hó 1-én és 2-án fog Szegeden a honvédkiegészítő parancsnokságnál megtartatni. Mindazon honvéd tartalékosok, kik a szemléről való elmaradásukat igazolni nem tudják, a katonai fegyelmi szabályok szerint fognak megbüntetettnek. A közös hadseregbeli tartalékosok szemléje Csanytelek és Tömörkény községek részére és az ott tartózkodó idegen illetőségű közshadseregbeli tartalékosok számára október hó 12-én Csanytelek község közházánál, a csongrádi közös hadseregbeli tartalékosok szemléje okt. 14-én: 1894—898, 15-én 1899—903 évfolyambeli 46-ik gyalogezredbeliek és 17-én az összes más fegyvernemhez beosztott idegen illetőségű tartalékosok szemléje tartatik Csongrád község közházánál. Utószemle a közshadseregbeliek részére november hó 9., 10., 11. és 12. napjain tartatik a szegedi marstéri laktanyában. A katonailag kiképzett népfelkelők szemléje Csongrád község közházánál: az 1868—69—70 évfolyambelieké október 24-én, az 1865—66 és 67 évfolyambelieké 25-én és végül az 1862—63 és 64 évfolyambeliek szemléje 26-án fog megtartatni.

— **Felhívás kivándorlásra.** Roppant buzgó emberek a Tisza-kormány közegei, mikor kivándorlásról van szó. Mindent elkövetnek, hogy aki elhagyja ezt az egykor tejjel-mézzel teli Kanaánt Fiumén keresztül utazzék. Ám azért Tisza István mégis az eredeti, hogy nem korlátozza senki akarát, a kivándorlót sem. Hát ha ez valóban így van, ha a miniszterelnök ur igazán nem sérti az egyéni szabadságot, mért tiltja el a kivándorlót attól, hogy nemcsak a privilegizált angol hajóstársaságok ügynökei által csábítsa magát, hanem a németországi hajóvállalatok embereitől is megkérdehesse, hogyan közlekednek a német hajók s mennyiért szállítják az utasokat. Ámde a miniszterelnök ezt annyira nem engedi meg, hogy a német ügynökök még a hajóik közlekedéseit sem hirdethetik a magyar lapokban, a leveleiket a posta nem továbbítja, de elkönfiskálja. A miniszterelnök úgy értelmezi az egyéni szabadság épségben tartását, hogy a kivándorló a német hajók közlekedését illetőleg még tájékozást sem szerezhet magának. Lévy Lajos kormánybiztos a közvetlen intézője ugyan ezeknek az ügyeknek, de az utóbbi időben alig volt esett rá, hogy valamely intézkedését Tisza István megváltoztatta volna. Mindehhez hozzájárult, amit Lévy ur proponált. A napokban történt — irtunk róla — hogy Tisza István a fiumei vonal szállítási díjat fejenként száznyolcvan koronáról le szállította százhusz koronára. Azt hiszi a kormányelnök, hogy ezzel csökkenti a kivándorlást? Talán majd kevesebb magyar hagyja el az országot, mint különben? Így bizony soha sem éri el azt a célt, hogy aki ma-

gyar él a földön, itt éljen, itt dolgozzon, itthon maradjon. De ha már nem tudja csökkenteni a kivándorlást, ha már nem tudja visszatartani gazdáinkat, akik mind tömegesebben hajóznak át az óceánon, akkor adja meg a Cunard engedélyét a német hajóvállalatoknak is. Ebben az esetben a kormány fogja megállapítani az átkelés árát s a társaságok csak annyit fognak a szállításért fölszámítani, amennyit Tisza engedélyez. Így ezen az uton csökkentheti Tisza a kivándorlást. A mai szisztemájával azonban sohasem

Anyakönyvi bejegyzések.

Szept. 16 Szept. 23-ig

Születések: Szalkai Szabó Mihály — Varga János — Pap Mihály — Maszlay Franciska — Landos Mihály — Magossy Etelka — Babel Mihály — Dródos József — Karztel József — Makai Rozália — Szóke Rozália — Sinkó Mária — Kovács Ervin Cábor — Fekete Erzsébet — Bujáki Mihály — Fekete Aladár.
Halálozások: Szalkay Szabó Mihály 2 napos veleszületett gyengeség — Hajdú Mária 18 napos pemphigus — Nagyistók Máttyás Bernát Máriával — Ferenczy János 15 napos veleszületett gyengeség — Lantos Mihály 1 órányos — Szabó János 10 hónapos béhurut — Palásti Franciska 3 hó tüdőgyulladás — Lakatos Mária 1 hónapos hörghurut — Horváth Pál 22 napos görcsök — Kiri József 2 hó görcsök — Szlárik Agnes 42 év hashártyagyulladás — Pap Antal 28 év tüdőgümőkör — Fekete János 23 napos veleszületett gyengeség — Csépe János 16 hó béhurut — Palásti Mária 1 hó veleszületett gyengeség.

Eljegyzés: Nagyistók Máttyás Bernát Máriával — Kókai Pál Darida Etellel — Szóke András Szörfi Magdolnával — Szemerédi Imre Maszlay Máriával — Józsa Lajos Gulyás Máriával.

Hazasságkötés: György András Bagi Anna — Tyukász László Balla Veron — Szarka Lajos Fülöp Jusztinával.

Közgazdaság.

A fa konzerválása. Igen sok kísérlet tétetett arra nézve, hogy a fa konzerválására milyen anyag a legalkalmasabb. Sok helyen még mai napság is az égetést alkalmazzák oszlopok föld alatti részeinek konzerválására, a mi azonban nem célszerű, mert gyengíti a fát, másrészt pedig sokkal rövidebb ideig képes azt a korhadástól megóvni, mint egyes jobb konzerváló anyagok.

A carbolineum igen alkalmas és olcsó konzerváló szer, különösen gazdasági eszközreink számára: azonban nagy creosot tartalma miatt, zöldséges kertekbe szolgáló eszközök konzerválására nem használható; mert a carbolineummal konzervált és a földbe ázott farészek a carbolineumban levő creosotot a növényzet gyökereinek is átadják s így nem egy esetben tapasztalták, hogy a zöldségnek kellemetlen kreozot ize és szaga volt. Így egy más anyagot kezdtek alkalmazásba venni, a rézgáliczot mely olcsóságánál és nagy ellenállóképességénél fogva ma már általános elterjedt konzerválószer. Különösen frissen vágott fák konzerválására igen célszerű szer, amennyiben azok általa könnyen konzerválhatók. A frissen vágott fatörzset alul két arasznyi hosszúságban meghántjuk s egy rézgálicz-oldatot tartalmazó hordóba helyezük bele, vastagabb végével fordítva lefele. A fa akkor még annyiny nedvességet tartalmaz, mint levágatlan állapotban s ezen nedvesség elpárolgását a hordóban levő rézgálicz oldat pótolja. Ilyen eljárással tehát nemcsak a fa külső részét, hanem annak belső szövetét is konzerválhat-s ez által igen hosszú időre állandósítjuk azt. Az így konzervált fa a rohadásnak sokáig ellenáll. A konzerválás 4—5 nap alatt megy végbe. a mi mindig attól függ, hogy az oldat felszívódására mennyi idő szükséges. Függ tehát a konzerváló oldat hosszúságától és attól, hogy teljesen friss vágású volt-e az vagy már hosszabb ideig (1—2 hétig) levágva hevert. Teljesen kiszáradt fát nem lehet így konzerválni.

HIVATALOS RÉSZ. HIRDETMÉNY.

Az 1904. évi kéményseprési díj és az 1904. évi községi közmunka kivetési lajstromok 1904. szeptember 26-ától kezdődőleg Borhegyi János hivatalos helyiségében 15 napi közszemlére vannak kitéve.

Figyelmeztetik az adófizető közönség,

hogy a közszemlére kitétel után következő ujabbi 15 napon tul, semminemű az ezen kivetés ellen beadandó felszólamlások figyelembe véteteni nem fognak.

Csongrád, 1904. évi szeptember 23.

Kovács jz.

IRODALOM.

A Máttyás Diák. Ha van vig és elmés ujság, a mely olvasóinak kellemes és derült órákat szerez, úgy ez a lap kétségen kívül a „Máttyás Diák“, a melyről köztudomású, hogy Magyarorszádnak nemcsak legnagyobb szabású, de legjobb élelappja. A Máttyás Diák egyuttal a legelterjedtebb vicces ujság is, s alig van hely az országban, ahol lelkes és vidám olvasói ne lennének, A Máttyás Diák most tizenhatszadik évfolyamába lép, hogy tovább is elismerések között, diadallal fussa útját, nagy öröme a mulatni szerető magyar közönségnek. A Máttyás Diák minden egyes számban 35—40 karrikatura, adoma-illusztráció és művészi rajz jelenik meg. Szövege egy a politikai, mint a társadalmi életet ötletesen figurázza. Vig elbeszélései és humor-eszközei magas színvonalon állanak. Versei csattanósak és találók. Rendkívül válogatott s s gondos összeállítású talányai föltétlen szórakoztatók. — Egyszóval a Máttyás Diák ma már versenven kívül áll s elmondhatjuk, hogy ha van valami boldogság, úgy ez a Máttyás Diák olvasójának lenni. A Máttyás Diák Murai Károly szerkesztésében, kiváló humoristák közreműködésével a Wodianer F. és Fiala cég kiadásában jelenik meg. Előfizetési ára negyedévre 3, félévre 6, egész évre 12 korona. A Máttyás Diák kiadóhivatala: Budapest IV. Sarkantus utca 3. bárkinek is készséggel küld mutatványzámot

Köszvény- s rheuma betegeknek,

kik ezen betegségekől alaposan szabadulni akarnak, nem ajánlható elégé a valódi Vilmos-féle köszvény és rheuma elleni vértisztító tea készítője Wilhelm Ferencz gyógyszerész és kir. udvari szállító, Neunkirchen, Alsó-Ausztria; a párisi és mellbournei kiállításokon a legmagasabb díjjal — arany éremmel — lett kitüntetve, Kapható Franz Vilhelm gyógyszerész, és kir. udvari szállítóal Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszertárakban és drogue-riakban.

Kiadó lakások.

1. Az uri-utczában özv. Gácsi Mihályné tulajdonát képező házban 3 szoba, 1 konyha, 2 kamara, 1 faszinból álló, valamint

2., özv. Cserna Györgyné féle házban 3 szoba, 1 konyha, 1 kamara, pincze, ól,

3., 2 szoba, 1 konyha, 1 kamara, 1 pincze, 1 ólból álló lakások azonnal a legjutányosabb árban kiadók. — Értekezhetni lehet Kovács Elemér községi jegyzőnél.

A vidéken lakó családoknak

mellőzhetően

a higienikus és teljesen szagtalan csasz. és kir. szabadalmazott

szobakloset,

mely mint elegáns butorcarab, bármilyen lakásban elhelyezhető.

Betontoló kocsi

Hyg. köpcseszék

Bidetek és irrigatorok

• Mosdó- és fürdőkádak.

pes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

GUTTMANN L
closet-gyár

Budapest, IV., Városház-utca 2. szám (Kossuth Lajos-utca sarkán.)

Háromszori bekenésre

megszabadul kellemetlen lábizzadásától. Egy korona beküldése ellenében (tiz levéljeggyel) bérmentve küldi Riesz Halas.

Használt hordók.

100 literestől 600 literig nagy választékban és jutányos árban kaphatók: **Spitzer Adolfnál Szentegesen**, (róm. kath. templom melletti üzletben.)

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot ingyen és bérmentve kaphat a szab. hatyru gyógyszer. által Majna Frankfurt.

A „Kávé király”-hoz.

Aki nagyon jó zamatu s illatu kávét kedvel az csakis „Királykávét” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem ismert módszer szerint van pörköltve. Hosszas kísérletezés után sikerült azt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megkísérel, soha más kávét nem fog használni. Ismeretes, hogy a kávé a legzárkózottabb czikk, melyből a finom zamatu s illat azonnal elillan, valamint minden itz s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávét lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaiállomásra bérmentve, utánvétellel a következők árban.

1 kgros doboz	4 kor. 80 fill.
2 : :	9 : -
4 : :	17 : 20

Ezen különleges pörkölt kávéra kívül ajánljuk a következő nyers fajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaiállomásra:

1 postacsomag 5 kgr. legfin.	Cuba kor. 13.50
1 : :	Ceylon : 12.-
1 : :	Jamaica : 11.20

BIRO és TÁRS

a „Kávé király”-hoz.

Budapest, VI. ker., Teréz-körut 2. b.

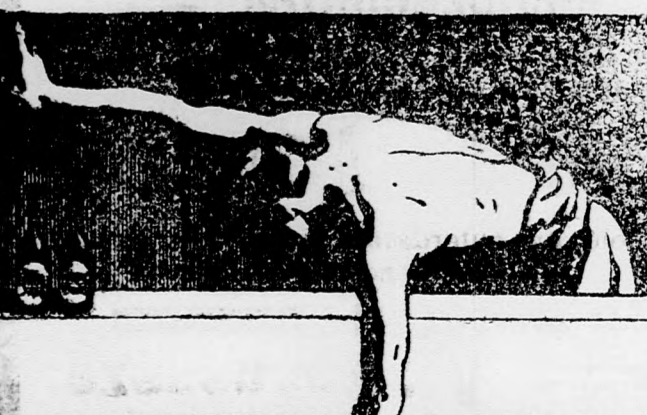
A Kávé király”-hoz.

Sok pénz!!

700 koronáig kereshetnek minden rangu egyének havonként, risiko nélkül mellékereset gyanánt.

Bővebbet A. B. 20 alatt Annoncen Bureau des „MERKUR” Stuttgart, Schwabestr.

BRÁZAY FELE SOSBORSZESZ

SOSBOR SZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
E KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ MELLEKELVE VAN!

PÉNZ 4%-os törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapesti és külföldi első rangu pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre **gyorsan és discréten.**

Bank és magánadósságok conventállása.

LANG SAMU bankbizomány Budapest, Nagymező-utca 12.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.

Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételre. (Válaszbélyeg.)

BRAZAY-FELE

FELE SOSBORSZESZ

Fürdővizben és mosdókor használjunk kellő mennyiségű BRAZAY-fele sósorszeszt, nagyon üdítőleg hat a testre, különösen pedig kellemesen a bőrre.

Schicht-szappan

„szarvas”

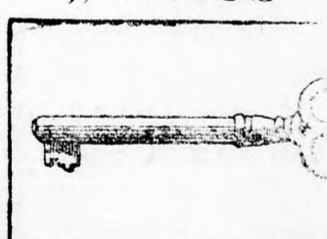
vagy

„kulcs”

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolesőbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

CS. és KIR. UDVARI SZÁLLITÓ.

FERNOLENDT

czipőfényezés fekete és sárga czipők minden bőrminőséghez a legjobb fényezés a világon és fényesen világos czipőkhöz, a legszebb fényt adják és a bőrt tartóssá teszik. Elviselt foltos czipők sárga, vagy barna bőrből a **Lycosin** (diszfénymáz) által, mintha ujakká lennének.

Alapított 1832. Gyári raktár Budapest, V., Lipót-körut 24. Kapható mindenütt. (Briefadresa Wien III/I.) für Wasche kaufen Sie nur Brunnenseife.